

Preek ds. J. Linandi, GKIN regio Amstelveen (tevens OLE), 26 november 2023 (Eredienst ter nagedachtenis van de overledenen)

**“Leven met het oog op Gods toekomst/ Hidup dengan mata yang terarah ke masa depan Allah”
Genesis 50:15-26**

Geliefde gemeente. Op het sterfbed wordt vaak de laatste wens uitgesproken. Soms is het de wens om voor het laatst enkele personen nog te zien. Soms is het de boodschap hoe het verder moet met het gezin of de familie. Soms is het de wens om een conflict bij te leggen. Soms is het de wens om op een bepaalde locatie te begraven. Of de wens om gecremeerd te worden en de as te strooien in land van herkomst, bijvoorbeeld in Indonesië. Herkent u dit? Aan de laatste wens van iemand kunnen we zien wat belangrijk is voor die persoon.

Wij hebben gelezen over de laatste wens van Jozef. Toen Jozef zijn dood zag naderen, heeft hij gezegd dat zijn hele familie, die uitgroeide tot het volk Israël, dat die hele familie uit Egypte terug zou gaan naar het beloofde land, naar Kanaän. Deze woorden van Jozef zijn werkelijk een profetie die ingegeven is door God zelf. Die familie was in Egypte gekomen omdat daar brood was in een tijd van hongersnood. Maar Jozef zei: ‘Er komt een dag, dat jullie allemaal terug zullen gaan naar het beloofde land, en willen jullie dan alsjeblieft mijn lichaam meenemen en dáár begraven?’

Is dat niet vreemd? Jozef is onderkoning van Egypte, en dat niet zomaar een paar jaar, nee, 80 jaar lang! Echt een toppositie in Egypte! In Egypte had zijn lichaam in een piramide kunnen worden bijgezet. Met een prachtig opschrift: ‘Hier ligt Jozef die ons volk redde. Blijft hem eren!’ Dan zou hij blijvend in de herinnering voortleven. Egypte is toch heel bekend met de indrukwekkende piramides, de graven van de Farao’s. Mensen van de hele wereld komen nu graag naar Egypte om de beroemde Vallei der Koningen te bekijken. Dit is is de collectieve begraafplaats van farao's uit het Nieuwe Rijk, nabij de historische stad Thebe.

Jemaat yang terkasih. Ketika seseorang menghadapi kematian, maka sering kali ada pesan terakhir. Terkadang keinginan untuk bertemu dengan orang-orang tertentu. Terkadang ada pesan apa yang harus dilakukan keluarga di waktu mendatang. Terkadang ada keinginan berdamai dengan seseorang. Terkadang ada keinginan dimakamkan di lokasi tertentu. Atau keinginan dikremasi dan abunya dilarung di tempat kelahirannya, misalnya di Indonesia. Apakah anda mengenali ini? Dari pesan terakhir seseorang kita bisa melihat apa yang penting baginya.

Kita telah membaca pesan terakhir Yusuf. Ketika Yusuf melihat kematiannya sudah dekat, ia berkata bahwa seluruh keluarganya yang telah menjadi bangsa Israel akan meninggalkan Mesir dan kembali ke Kanaan, tanah perjanjian. Kata-kata Yusuf ini sesungguhnya adalah nubuatan yang diilhami Allah sendiri. Keluarganya dulu datang ke Mesir karena bencana kelaparan di negeri mereka. Namun Yusuf berkata: ‘Akan datang waktunya di mana kalian akan kembali ke tanah perjanjian. Pesanku bawalah tulang-belulangku dan kuburkanlah di tanah perjanjian’.

Apakah ini tidak aneh? Bukankah Yusuf seorang raja muda (pemegang kuasa) di Mesir. Bahkan sampai 80 tahun lamanya! Suatu posisi top di Mesir! Di Mesir, jenazahnya bisa ditaruh di piramida dengan ukiran: ‘Di sini terbaring Yusuf yang menyelamatkan bangsa kita. Hormatilah dia terus!’ Maka Yusuf akan terus hidup dalam ingatan bangsa Mesir. Mesir terkenal dengan piramida (makam para Firaun) yang mengesankan. Orang dari seluruh dunia datang ke Mesir untuk melihat Lembah Para Raja yang terkenal, pemakaman kolektif dari para Firaun di dekat kota bersejarah Thebe.

Maar waarom nou naar Kanaän? Het maakt toch niet uit waar je begraven wordt? Jozef denkt daar anders over. ‘Jullie moeten mijn beenderen meenemen.’ Hier zien wij zijn geloof. Jozef belijdt hiermee: ‘Ik hoor hier niet thuis, ik ben een vreemdeling.’ Mijn land, dat is een ander land: het beloofde land, Kanaän. Dáár liggen mijn wortels, en dáár zal ik uiteindelijk begraven worden. Ik heb wel een Egyptisch paspoort, maar ik ben een Israëliet. Mijn bestemming ligt niet hier, maar ergens anders. Daar waar Gód me hebben wil. Kanaän is mijn Vader-land (Vader met een hoofdletter). Hier in Egypte ben ik en blijf ik een vreemdeling.’

‘Leven als vreemdeling’. Dat is nu precies Gods roeping, óók voor ons, in onze tijd en in onze cultuur. Of je geboren en getogen bent in Nederland en vanaf geboorte een Nederlands paspoort hebt, of dat je pas later in je leven een Nederlands paspoort hebt gekregen, of dat je misschien nog een Indonesisch of ander paspoort hebt: u, jij en ik, wij zijn vreemdelingen. Zoals Paulus zegt in Filippenzen 3:20: *‘Maar wij hebben ons burgerrecht in de hemel, en van daar verwachten wij onze redder, de Heer Jezus Christus.’*

Natuurlijk, je leeft gewoon in Nederland, en je bent een burger van dit land. Je zet je in voor de bloei van de stad waarin je leeft. Je fungeert als

Namun mengapa Kanaan? Bukankah tidak masalah dimakamkan di manapun? Yusuf berpikir berbeda. ‘Bawalah tulang-tulangku dari sini.’ Di sini kita melihat iman Yusuf. Yusuf mengaku percaya: ‘Tempatku bukan di sini. Aku seorang asing.’ Negeriku negeri yang lain: Kanaan, tanah perjanjian. Di sanalah akar sejarahku dan di sana jugalah aku akan dimakamkan. Aku memang punya paspor Mesir, tetapi aku orang Israel. Tujuanku bukan di sini, tapi di sana, di mana Allah menghendakiku. Kanaan adalah tanah air Bapaku. Di sini, di Mesir aku tetap seorang asing.’

‘Hidup sebagai orang asing (peziarah)’. Itulah panggilan Allah, juga bagi kita semua di zaman kita dan di budaya kita. Apakah anda lahir dan besar di Belanda dan sejak lahir memiliki paspor Belanda, atau apakah anda di kemudian hari baru memiliki paspor Belanda, atau apakah anda masih mempunyai paspor Indonesia atau paspor lainnya: kita adalah orang asing. Sebagaimana Paulus berkata di Filipi 3:20: *‘Karena kewargaan kita adalah di dalam sorga, dan dari situ juga kita menantikan Tuhan Yesus Kristus sebagai Juruselamat.’*

Tentu saja kita yang sekarang tinggal di Belanda adalah warga Belanda. Kita mengusahakan kemajuan tempat kita tinggal serta menjadi garam

zout en licht. En tegelijk heb je nog een tweede, of eigenlijk een eerste nationaliteit: als je Jezus wilt volgen, dan ben je op de eerste plaats burger van Gods Koninkrijk, en dan pas burger van Nederland. **Vreemdeling zijn, wat houdt dat in, in de praktijk van alledag? Wat betekent dat concreet?**

1. Je leeft vanuit wat God belangrijk vindt (Focus op God).

Als de Here Jezus mijn Koning is, dan zijn Zijn doelen ook mijn doelen. En dan wordt mijn blik bepaald door wat Hij belangrijk vindt, niet door wat de mensen om mij heen belangrijk vinden. Een voorbeeld: waarom zou je nou je best doen op school? Veel mensen zeggen: 'Dan kun je een diploma halen, en dan kun je een goede baan krijgen.' Maar waarom zou je een goede baan willen krijgen? Om veel te verdienen? Of om zelf belangrijk te worden, en naam te maken? Dat zijn doelen van deze wereld. Als je Jezus wilt volgen, dan is de vraag: 'Wat vindt Hij nou belangrijk?' Nou, dat is niet: geld, en ook niet: beroemdheid. Maar wat Jezus belangrijk vindt, dat is dat jij je tot het uiterste inzet om in deze wereld mensen te helpen, mensen te dienen, en ook het Evangelie door te geven. En daarom is het belangrijk om je best te doen op school! Betekent dat dan, dat eigenlijk iedereen zendeling moet worden, of dominee? Nee, dat niet! Het is veel breder: God verlangt naar managers in bedrijven die oprecht zijn, integer, niet belust op geld, maar die het goede voor hebben met hun personeel, en die ook een eerlijk product leveren aan hun klanten. God verlangt naar artsen met hart voor hun patiënten. God verlangt naar leraren die kinderen en jongeren niet zien als nummers, maar als mensen die God aan hen hebben toevertrouwd. God verlangt naar medewerkers die goed werk leveren ongeacht of de baas aanwezig is of niet. God verlangt naar een huisvrouw die zorg draagt voor het huis niet met tegenzin, maar met vreugde in het hart. **Vreemdelingschap: dat betekent dat je op elke plaats waar je bent, je afvraagt: 'Wat zou God nu van mij vragen? Hoe kan ik de liefde van de Here Jezus laten zien aan de mensen om mij heen?'**

2. Je leeft vanuit het zicht op Gods grote plan (Focus op Gods plan).

Burger zijn van God Koninkrijk, vreemdeling zijn, dat betekent ook dat je je hele leven ziet in het licht van Gods grote plan. Jozef geeft

dan tereng. Pada saat yang sama kita mempunyai kewargaan yang kedua, atau tepatnya yang pertama: warga Kerajaan Allah. Baru sesudah itu warga Belanda. **Apa artinya hidup sebagai orang asing (peziarah) dalam praktik hidup sehari-hari secara konkrit?**

1. Kita hidup berdasarkan apa yang Allah anggap penting (Fokus pada Allah).

Kalau Tuhan Yesus Raja kita, maka tujuannya juga tujuan kita. Pandangan kita ditentukan dari apa yang Ia anggap penting. Contoh: mengapa kamu belajar dengan baik di sekolah? Banyak orang berkata: 'Biar dapat gelar dan punya pekerjaan yang baik.' Namun mengapa perlu punya pekerjaan yang baik? Untuk dapat gaji yang besar? Atau untuk jadi orang penting dan punya nama? Itu semua tujuan dunia ini. Kalau engkau ikut Yesus, maka pertanyaannya: 'Apa yang Ia anggap penting?' Bukan uang atau ketenaran. Yang Yesus anggap penting adalah saudara melakukan yang terbaik untuk menolong orang, melayani, dan memberitakan kabar baikNya di dunia ini. Karena itu penting untuk belajar sebaik mungkin di sekolah. Apakah ini berarti semua orang harus jadi misionaris atau pendeta? Tidak! Hal ini jauh lebih luas: Allah merindukan manajer di perusahaan yang tulus, jujur, tidak serakah, namun memiliki niat baik terhadap karyawannya serta memberikan produk yang jujur kepada pelanggannya. Allah merindukan dokter yang memiliki hati untuk para pasiennya. Allah merindukan guru yang tidak melihat murid sebagai nomor, tetapi sebagai orang yang Tuhan percayakan. Allah merindukan pekerja yang menghasilkan pekerjaan yang baik apakah pimpinannya ada di tempat ataupun tidak. Allah merindukan ibu rumah tangga yang mengurus rumah tangga tidak dengan setengah hati, tetapi dengan sukacita di hati. Hidup sebagai orang asing (peziarah) artinya: di manapun saudara berada saudara bertanya: **'Apa yang Allah inginkan dariku? Bagaimana aku bisa menunjukkan kasih Kristus kepada orang-orang di sekitarku?'**

2. Kita hidup berdasarkan mata yang memandang rencana Allah (Fokus pada rencana Allah).

Hidup sebagai warga Kerajaan Allah, sebagai orang asing di dunia berarti kita melihat seluruh

hier een prachtig voorbeeld van. Als zijn vader Jakob is gestorven, dan zijn Jozefs broers opeens heel bang. Ze denken: ‘Zou Jozef nú wraak gaan nemen? Toen vader Jakob nog leefde, heeft hij zich misschien ingehouden, maar nu is vader overleden, misschien zal Jozef nu wel zijn woede op ons gaan uitstorten. En we wonen hier in Egypte, we zijn helemaal in zijn macht!’ De broers zijn doodsbang, en daarom sturen ze een boodschap, waarin ze zich eerst nog eens verschuilen achter hun vader Jakob.

Als Jozef nu zichzelf in het middelpunt geplaatst had, dan zou hij op dit moment inderdaad wraak hebben kunnen nemen. Hij zou zijn broers kwaad hebben kunnen aandoen. Maar dat doet Jozef niet. Nee, hij geeft dat mooie en ontroerende antwoord, in vers 20: *‘Jullie hadden kwaad tegen mij in de zin, maar God heeft dat ten goede gekeerd, om te bewerken wat er nu gebeurt: dat een groot volk in leven blijft.’*

Dat is een antwoord van iemand die leeft vanuit het zicht op Gods grote plan. Jozef is niet haatdragend. Jozef stijgt uit boven zijn eigen gevoelens en hij bekijkt de gebeurtenissen als het ware vanuit Gods bedoelingen. ‘Jullie hebben mij kwaad aangedaan. Dat is duidelijk. Maar God heeft het gebruikt om Zijn doel te verwezenlijken: de redding van het volk van Egypte en onze eigen redding, als volk van Israël.’

Dát is nou echt genade, als je oog krijgt in je leven voor Gods plannen. Als je leert zien: ook dwars door moeite heen gaat de Here Zijn weg. Dan kun je over je wrok heen getild worden. En dan kun jij ook andere mensen zien met genadige ogen, omdat God genadige ogen heeft. Dat is

hidup kita dalam terang rencana Allah. Yusuf memberikan teladan yang luar biasa. Ketika ayah mereka Yakub meninggal, saudara-saudara Yusuf ketakutan. Mereka berpikir Yusuf sekarang akan balas dendam atas apa yang dulu mereka lakukan. Mungkin selama ini Yusuf menahan diri karena ayah masih hidup. Sekarang Yusuf akan melampiaskan kemarahannya. Mereka ada di Mesir di bawah kekuasaan Yusuf yang adalah raja muda. Saudara-saudara Yusuf ketakutan dan menyampaikan pesan dengan membawa nama ayah mereka (bersembunyi di belakang nama ayah).

Kalau Yusuf berpusat pada diri sendiri, pasti dia bisa membalas dendam. Ia bisa saja berlaku yang jahat terhadap saudaranya. Namun itu tidak dilakukan Yusuf. Tidak. Yusuf memberikan jawaban yang luar biasa dan mengharukan di ayat 20: *‘Memang kamu telah merencanakan yang jahat terhadap aku, tetapi Allah telah merencanakannya demi kebaikan, untuk mewujudkan apa yang terjadi sekarang ini, yakni memelihara hidup banyak orang.’* (TB2)

Itulah jawaban seseorang yang hidup berdasarkan mata yang memandang rencana Allah. Yusuf tidak suka dendam. Yusuf mengatasi semua perasaannya sendiri dan memandang peristiwa yang terjadi dalam hidupnya dari sudut pandang rencana Allah. ‘Kalian merencanakan yang jahat. Itu sungguh jelas. Namun Allah memakainya untuk menjalankan rencanaNya: menyelamatkan bangsa Mesir dan umat Israel.’

Sungguh itulah anugerah, kalau anda menyadari rencana Allah. Kalau anda belajar melihat: melalui kesulitan apapun, rencana Tuhan tetap digenapi. Dengan demikian anda dapat mengatasi perasaan sakit hati. Anda dapat memandang orang lain dengan mata penuh anugerah, karena

nou: vreemdelingschap. **Dat je de gebeurtenissen in het leven (ook de zware, moeilijke en verdrietige gebeurtenis) kan plaatsen in de context van Gods voorzienigheid.**

3. Je leeft met het oog op Gods toekomst (Focus op Gods toekomst)

Als Jozef gestorven is, wordt zijn lichaam gebalsemd en in een sarcofaag (stenen doods-kist) gelegd. En die kist blijft staan, daar in Egypte. Dat volk Israël heeft daar een goed leven, het is welvarend en het volk groeit. Je zou zeggen: waarom zouden ze ooit nog naar dat beloofde land verlangen?

De verleiding is groot om helemaal op te gaan in deze wereld, in Egypte. Maar daar staat die kist: klaar om mee te nemen. Die kist is een blijvende herinnering: dit is niet ons thuis, we zijn op weg naar een ander land, een beter land.

Vroeger gingen we voor een huisje, een boompje en een beestje. Voordat we het wisten veranderde dat in huizen, villa's, hele bossen en een veestapel of een paardenstal. We willen steeds meer en hebben nooit genoeg. Wij zijn ingetrokken in de luxe en het consumerisme. Het gevolg is dat we uit balans raken en het zicht op de hemel verliezen.

Allah juga penuh anugerah. Itulah hidup sebagai orang asing (peziarah). **Bahwa anda dapat menempatkan peristiwa dalam hidup ini (bahkan yang berat, sulit dan menyedihkan) dalam konteks pemeliharaan Allah.**

3. Kita hidup dengan mata yang terarah ke masa depan Allah (Fokus pada masa depan Allah).

Ketika Yusuf meninggal, jenazahnya diawetkan dengan rempah-rempah dan ditaruh dalam peti mati di Mesir. Peti itu terus ada di Mesir. Bangsa Israel mempunyai kehidupan yang baik di sana, bertambah banyak, dan hidup sejahtera. Mungkin orang berkata: kalau begitu kenapa harus merindukan tanah perjanjian lagi?

Ada godaan yang besar untuk sepenuhnya terserap di dunia ini, di Mesir. Namun peti mati Yusuf ada di sana dan siap untuk dibawa. Peti itu menjadi pengingat: ini bukan rumah kita, kita sedang dalam perjalanan menuju negeri lain, negeri yang lebih baik.

Bukankah sering awalnya kita cukup ingin punya rumah kecil, dengan pohon kecil dan satu binatang peliharaan kecil. Namun sebelum kita menyadarinya, kita sudah berubah ingin punya banyak rumah, vila tempat berlibur, tanah pekarangan berhektar-hektar, dan banyak kawanan ternak atau kuda satu kandang. Kita ingin lebih dan lebih dan tidak merasa cukup. Kita beralih ke kemewahan dan konsumerisme. Akibatnya hidup jadi tidak balans dan kita lupa akan sorga.

Hoe kunnen wij in het hier en nu leven als een vreemdeling of met een pelgrimsmentaliteit? C.S. Lewis zei treffend het volgende: ‘Zij die zich richten op de hemel krijgen de aarde erbij. Zij die zich richten op de aarde, verliezen zowel de hemel als de aarde.’ **‘Focus op de hemel en je krijgt de aarde erbij!’ Levend als vreemdeling kijken wij reikhalzend uit naar ons nieuwe Vaderland.**

Als we verder lezen in de Bijbel, dan komen er andere tijden. Dan komt er een Farao, die het volk Israël gaat onderdrukken. En terwijl dat volk van Israël kreunt en zucht, staat daar die kist, met het lichaam van Jozef: een voortdurende herinnering: ‘God zal naar ons omzien! Hij zal ons verlossen! Houd moed!’ God zal ons brengen naar het land van de belofte.’ En wonderbaarlijk is Gods belofte. Meer dan vierhonderd jaar later is deze profetie vervuld. Mozes leidt het volk Israël van de Egyptische slavernij terug naar het beloofde land. ‘*En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich mee...*’ (Exodus 13:19).

En wij? Ook wij zijn vreemdelingen, maar we zien geen gebalsemd lichaam liggen. In deze wereld staat er een groter teken, het grootste teken van de toekomst die wacht. Niet een lichaam in een kist, maar een leeg graf! Niet het gebalsemde lichaam van Jozef, maar het opgestane lichaam van Jezus, gezien door honderden getuigen! God zij dank! U zij de glorie, opgestane Heer!

Bagaimana kita bisa hidup di sini dan di saat ini sebagai orang asing (dengan mentalitas peziarah)? C.S. Lewis dengan tepat mengatakan hal berikut: ‘Mereka yang fokus kepada sorga akan mendapatkan dunia. Mereka yang fokus kepada dunia akan kehilangan sorga dan dunia.’ **‘Fokuslah pada sorga, maka anda akan mendapatkan dunia juga!’ Hidup sebagai orang asing artinya dengan penuh kerinduan kita menantikan tanah air yang baru.**

Jika kita membaca selanjutnya di dalam Alkitab, muncullah periode yang lain. Muncullah Firaun yang menindas umat Israel. Sementara orang Israel mengerang kesakitan, di sana ada peti mati berisi jenazah Yusuf. Itulah tanda pengingat: ‘Allah akan menolong kita. Ia akan melepaskan kita. Kuatkan hati! Allah akan membawa kita ke tanah perjanjian.’ Janji Allah sungguh luar biasa. Lebih dari empat ratus tahun kemudian, nubuat ini digenapi. Musa memimpin umat Israel keluar dari perbudakan di Mesir menuju tanah perjanjian Kanaan. ‘*Musa membawa tulang-tulang Yusuf...*’ (Keluaran 13:19).

Bagaimana dengan kita? Kita juga adalah orang asing, namun kita tidak melihat jenazah yang diawetkan dengan rempah-rempah. Di dunia ini ada tanda yang lebih besar, tanda terbesar dari masa depan yang menanti! Bukan jenazah di peti mati, tetapi kubur yang kosong! Bukan jenazah Yusuf yang diawetkan, tetapi tubuh Yesus yang bangkit yang dilihat oleh banyak saksi! Puji Tuhan! Dikau yang bangkit, maha mulia!

Geliefde gemeente. In deze dienst ter nagedachtenis van de overledenen, gedenken we onze dierbaren die ons zijn voorgegaan. Wij danken God voor het leven van onze dierbaren: voor wie hij/zij was, voor wat hij/zij heeft betekend voor ons en voor velen. Wij denken terug aan hun laatste wens en proberen die zo mogelijk uit te voeren. Ondanks rouw en verdriet na het overlijden van onze dierbaren, worden we gesterkt door Gods liefde en de liefde van de mensen om ons heen die ons omringen. Wij zetten ons leven voort. Wij mogen getroost worden dat in de verbondenheid met de Here Jezus, onze dierbaren voor eeuwig mogen leven in Gods hemelshuis. En daar gaan we ook allemaal naar toe. **Dit leven is goed, maar wat komt is beter!** Laten we leven met het oog op Gods toekomst! Amen.

Jemaat terkasih. Dalam kebaktian ini, kita mengenang orang-orang yang telah meninggal di satu tahun gerejawi yang telah lewat. Kita mengucap syukur kepada Allah untuk hidup orang yang kita kasihi ini: siapa dirinya, apa arti dirinya bagi kita dan bagi orang banyak. Kita mengingat kembali pesan terakhir dari kekasih kita yang telah berpulang dan mencoba memenuhinya jika memungkinkan. Meskipun kita berduka dan sedih karena meninggalnya orang yang kita kasihi, kita dikuatkan oleh kasih Allah dan kasih orang-orang di sekitar kita. Kita melanjutkan hidup kita. Ada penghiburan karena kita boleh mengetahui bahwa di dalam persekutuan dengan Tuhan Yesus, kekasih kita yang telah meninggal boleh hidup kekal di rumah Bapa di surga. Ke sana jugalah kita akan menuju. **Hidup ini baik, tetapi yang akan datang lebih baik lagi!** Marilah kita hidup dengan mata yang terarah ke masa depan Allah! Amin.

